

**FITXA IDENTIFICATIVA****Dades de l'Assignatura**

Codi	33340
Nom	Psicologia de la delinqüència
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1319 - Grau de Psicologia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1319 - Grau de Psicologia	39 - Psicología de la Delincuencia	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
CARBONELL VAYA, ENRIQUE	300 - Psicologia Bàsica
CEREZO JIMENEZ, M.ANGELES	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

El coneixement del tema de la delinqüència, i la violència en general, resulta un complement imprescindible en la formació curricular del professional de la Psicologia. Entenent la conducta antisocial com una fallada en la socialització de l'individu, un context principal ho constituïx la família com a àmbit de socialització i posteriorment s'inclou la socialització amb els iguals. És, per tant, molt rellevant focalitzar l'assignatura en la dinàmica dels processos psicològics en el desenrotllament i trajectòria de la conducta antisocial.

Els avanços en el coneixement d'esta temàtica, des de la perspectiva socio-interaccional i socioemocional proporcionen bases per a l'aplicació pràctica. Els estudiants que han cursat esta matèria o el seu precedent, en els passats plans d'estudi, confirmen l'interés de la mateixa i del seu enfocament per a la seua formació professional



L'objectiu general de la matèria és proporcionar formació específica en les claus del funcionament psicològic antisocial i delictiu i les seues implicacions. Este objectiu s'aconsegueix dotant l'estudiant de coneixements actuals i concrets sobre la temàtica i les seues línies de desenrotllament imminent. D'esta manera, s'espera que l'alumne, o alumna, pugua desenrotllar connexions clares amb l'aplicació dels coneixements i obtinga les bases per a continuar la seua formació.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1319 - Grau de Psicologia

- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Ser capaç d'establir les metes de l'actuació psicològica bàsica en diferents contextos, proposant i negociant les metes amb els destinataris i afectats
- Ser capaç de descriure i mesurar variables (personalitat, intel·ligència i altres aptituds, actituds, etc.) i processos cognitius, emocionals, psicobiològics i conductuals.
- Ser capaç de definir els objectius i elaborar el pla bàsic de la intervenció en funció del seu propòsit (prevenció, tractament, rehabilitació, inserció, acompanyament...)
- Ser capaç d'utilitzar estratègies i tècniques per a involucrar en la intervenció els destinataris
- Conèixer les obligacions deontològiques de la psicologia i ajustar-s'hi
- Conèixer el camp d'aplicació de la psicologia en l'àmbit de la delinqüència i la conducta antisocial i tenir els coneixements necessaris per a incidir i promoure la qualitat de vida en els individus, grups, comunitats i organitzacions relacionats amb aquest àmbit.
- Saber descriure i mesurar els processos d'interacció i la dinàmica on es desenvolupen les conductes antisocials i delictives

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Diferenciar i detectar els diferents tipus de comportaments antisocials en la infància i adolescència.



Distingir entre les trajectòries d'inici primerenc i inici tardà de la conducta antisocial i delictiva.

Distingir dinàmiques de relació en contextos de socialització, família i iguals, que s'associen amb desenrotllament de conducta antisocial i delictiva.

Conèixer i identificar factors de risc i protectors implicats en el desenrotllament de la conducta antisocial i delictiva. Usar la predicció per a disseny d'estratègies de prevenció.

Conèixer i utilitzar les principals fonts d'informació relacionades amb la matèria

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La conducta antisocial i delinqüent: aproximació al seu estudi.

1.1. Algunes dades sobre la delinqüència juvenil. Plantejament de qüestions centrals en el tema del desenrotllament i dinàmica de la conducta antisocial i delictiva.

1.2. Precisions conceptuals: conducta antisocial, problemes de conducta i conducta delictiva. Claus per a una definició. El tret antisocial i la seua mesura. Mesures de la conducta antisocial i delictiva 1.3. Progressió de la conducta antisocial. Predictors. Frecuencia-Gravedad. Factors de risc i factors protectors.

1.4. Identificació de xiquets amb risc de conducta antisocial i delictiva. La predicció i l'obtenció d'índexs. Un procediment multi-estadio d'identificació. Predicció i prevenció

2. Característiques individuals bio-socials i conducta antisocial i delictiva

2.1. Diferències de gènere i conducta antisocial i delictiva.

2.2. Hiperactivitat i Hipoarousal i conducta antisocial

2.3. Cognició Social: El processament de la informació social: processos de codificació, interpretació i actuació. Aplicació del model de processament de la informació social a l'estudi de la conducta antisocial i delinqüent

3. Processos relacionals amb cuidadors primaris

3.1. Afecció, emocionalitat i autoregulació i desenrotllament de conducta antisocial

3.2. Els models sociointeraccional's. Les pràctiques de parentalidad. Disciplina, supervisió, parentalidad positiva, resolució de problemes i conflictes

3.3. Anàlisi microsocial de la interacció familiar El paper de l'observació i la metodologia observacional

3.4. El model de coerció: orígens i desenrotllaments.

3.5. Els contextos incerts i la continuïtat social.

3.6. El model d'inici primerenc de la delinqüència. El paper de les variables familiars relacionades. 3.7. Les pràctiques de risc. El tema del maltractament infantil i les seues relacions amb el desenrotllament de conducta antisocial

3.8. Anàlisis pràctic de la interacció familiar en xiquets antisocials. Aproximació a l'observació de la interacció

**4. Processos relacionals amb germans i iguals**

- 4.1.El paper dels iguals i les relacions amb iguals com a àmbit de socialització.
- 4.2. Els models d'inici tardà. Implicacions per a la predicció.
- 4.3. Altres esferes de relació: els germans
- 4.4.El paper dels iguals en l'adolescència. 'Entrenamiento en comportament desviado' Anàlisi de conversacions entre adolescents com a estratègia de pronòstic de comportaments delictius
- 4.5. El cas dels abusadores sexuals menors d'edat: un tema per a la seua anàlisi
- 4.6 .Influència conjunta de múltiples contextos relacionals: pares i iguals.
- 4.7.Hacia la comprensió del fenomen 'anti-social'

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	5,50	0
Preparació d'activitats d'avaluació	25,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	12,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Metodologia activa i participativa, integrant diferents metodologies de cara a potenciar l'aprenentatge significatiu dels coneixements implicats i el desenvolupament de les competències de la matèria.

- (1) Exposicions i presentacions dels continguts de la matèria,
- (2) Realització d'activitats de caràcter pràctic (estudi de casos, debat i anàlisi de textos),
- (3) Tutories grupals programades,
- (4) Preparació de treballs de forma autònoma, elaboració i presentació d'informes de les pràctiques realitzades a l'aula (individuals i en grup),
- (5) Avaluació formativa i sumativa



AVALUACIÓ

SISTEMES D'AVAUACIÓ

- Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant una prova objectiva individual final (examen) en les convocatòries oficials determinades per la facultat. Aquesta prova plantejarà preguntes sobre una selecció dels continguts i competències indicats prèviament en aquesta guia docent.
- Presentació oral o escrita d'informes, treballs individuals o en grup, casos clínics, resolució de problema i maneig de proves diagnòstiques.
- Participació activa en les activitats de classe, seminaris i tallers i motivació per la qualitat dels resultats de l'aprenentatge.

PONDERACIÓ I REQUISITS MÍNIMS

L'avaluació de continguts teòrics i pràctics mitjançant l'examen equivaldrà al 70% de la qualificació final, havent d'obtenir un mínim de 3,5 sobre 7 per poder optar a l'aprobat.

L'avaluació contínua o de progrés equivaldrà al 30% de la qualificació final, havent d'obtenir un mínim de 1,5 sobre 3 per poder optar a l'aprobat:

- El/la professor/a especificarà els treballs presencials i/o no presencials que hauran de lliurar els estudiants al llarg del curs. Poden incloure supòsits pràctics, informes, exposicions orals, tutories,...etc., de caràcter individual i/o [grup](#)al.

- [El](#) calendari de lliurament o exposició d'aquests treballs estarà determinat per el/la professor/a.

ADVERTIMENT

La còpia o el plagi manifest de qualsevol tasca que forme part de l'avaluació comporta la impossibilitat de superar l'assignatura, i pot suposar el sotmetiment immediat als procediments disciplinaris oportuns.

Cal tenir en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'estudiant universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure de l'estudiant abstenir-se d'utilitzar, o de cooperar en la utilització, de procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

En horari de tutoria, el professor o professora pot requerir entrevistes individuals o en grup amb la finalitat de verificar el grau de participació i d'assoliment en els objectius fixats per a qualsevol tasca desenvolupada. El fet de no acceptar aquesta verificació comporta no superar la tasca o activitat en qüestió.

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

La qualificació de l'assignatura queda sotmesa al que disposa la Normativa de qualificacions de la Universitat de València (ACGUV, 12/2004).



(http://www.uv.es/graus/normatives/reglament_qualificacions.pdf)

Segons aquesta norma, la nota s'ha d'anotar en expressió numèrica de 0 a 10 amb un decimal, i s'ha d'ajustar a l'escala de qualificació següent:

- De 0 a 4,9: suspens.
- De 5 a 6,9: aprovat.
- De 7 a 8,9: notable.
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula d'honor.

Només se sumen els diferents apartats que preveu l'avaluació quan s'hagen superat els requisits mínims establerts per a cadascun d'ells.

En l'acta de l'assignatura s'ha de fer constar la qualificació final d'acord amb les regles següents:

- 1) La suma de la qualificació de l'examen i l'avaluació de progrés si s'han superat els requisits mínims (una puntuació igual o superior a 3,5 en l'examen i a 1,5 en avaluació de progrés).
- 2) Únicament la qualificació obtinguda en l'examen, quan aquesta siga inferior a 3,5.
- 3) Únicament la qualificació obtinguda en avaluació de progrés, quan aquesta siga inferior a 1,5.
- 4) No presentat, si no s'ha presentat a l'examen.

La consulta i la impugnació de la qualificació obtinguda en tasques d'avaluació queda sotmesa a allò que disposa el Reglament d'impugnació de qualificacions (ACGUV, de 29 d'abril de 2008).

(<http://www.uv.es/=sgeneral/reglamentacio/doc/estudis/c9.pdf>)

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Dishion, T. J. y Patterson, G. R. (2006) The development and ecology of Antisocial Behavior in Children, en D. Chicchetti y D. Cohen (Eds.). Developmental Psychopathology. Vol. 3: Risk Disorder and Adaptation (2ª edic) (capítulo 13: pp. 503-542). New York: Wiley

Moffitt, T. (2006) Life-course persistent vs. Adolescent-limited Antisocial Behavior en D. Chicchetti y D. Cohen (Eds.). Developmental Psychopathology. Vol. 3: Risk Disorder and Adaptation (2ª edic) (capítulo 15: pp. 570-593). New York: Wiley

Patterson, G. R. (2002). Etiology and treatment of child and adolescent antisocial behavior. The Behavior Analyst Today, 3(2) 133-144.

Crick , N. R., Ostrov, J. M. y Werner, N. E. (2006) A longitudinal study of relational aggression, physical



aggression, and children's social-psychological adjustment. *J. of Abnormal Child Psychology*, 34(2) 127-138.

Landsford, J. E. Malone, P. S. Dodge, K. A., Crozier, J. C. Pettit, G. S. y Bates, J. E. (2006). A 12-year prospective study of patterns of social information processing problems and Externalizing Behaviors. *J. of Abnormal Child Psychology*, 34(5), 715-724 (disponible: doi: 10.1007/s 10802-006-9057-4)

Maas, C., Herrenkohl, T.I., & Sousa, C. (2008). Review of research on child maltreatment and violence in youth. *Trauma, Violence, & Abuse*, 9(1), 56-67.

- Loeber, R. y Stouthamer-Loeber, M. (1987). Prediction. In H. C. Quay (Ed.), *The handbook of juvenile delinquency* (pp. 325-382). New York: Wiley.

Dishion, T J., McCord, J., y Poulin (1999). When interventions harm: Peer groups and problem behavior. *American Psychologist*, 54, 755-764.

Kochanska, G. Barry, R. A., Stellern, S. A. y O'Brien, J. J. (2009) Early Attachment Organization Moderates the Parent-Child Mutually Coercive Pathway to Children's Antisocial Conduct. *Child Development*, 80 (4), 1288-1300
(<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-8624.2009.01332.x/full>)

Granic, I., & Patterson, G. R. (2006). Toward a comprehensive model of antisocial development: A systems dynamic systems approach. *Psychological Review*, 113, 101-131

Complementàries

- Díez J.L.(2006). Algunos rasgos de la delincuencia en España a comienzos del siglo XXI. *Revista Española de Investigación Criminológica*, 4, 1-19 (disponible en www.criminologia.net)

Cerezo, M.A. (1997). Parent-child Conflict, Coercive Family Interaction and Physical Child Abuse, en R. Klein (Ed.) *Multidisciplinary perspectives on Family Violence* (pp. 17-40). London: Routledge

Dishion, T. y Snyder, J. (2004). An introduction to the special issue on advances in process and dynamic system analysis of social interaction and the development of antisocial behavior. *J. of Abnormal Child Psychology*, 32(6), 575-578 (Todo el Special Issue)

Patterson, G. Shaw, D. S., Snyder, J. y Yoerger, K. (2005) Changes in maternal ratings of children's overt and covert antisocial behavior. *Aggressive Behavior* 31, 473-484

Cerezo, M.A. (1997) Abusive Family Interaction: A Review. *Aggressive and Violent Behavior: A Review Journal*, 2(3) 215-240

Lansford, J.E., Dodge, K., Pettit, G., Bates, J., Crozier, J., Kaplow, J. (2002). A 12-year prospective study of the long-term effects of early child physical maltreatment on psychological, behavioral, and academic problems in adolescence. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 156 (8), 824-830



(disponible: <http://archpedi.jamanetwork.com>)

- Dekovic´, M., Wissink, I. B., Meijer, A. M. (2004) The role of family and peer relations in adolescent antisocial behavior: comparison of four ethnic groups. *J. of Adolescence*, 27, 497-514. (disponible en www.sciencedirect.com)

Stewart, A., Livingston, M., & Dennison, S. (2008). Transitions and turning points: Examining the links between child maltreatment and juvenile offending. *Child Abuse & Neglect*, 32(1), 51-66.

Tackett, J. L. y Ostrov, J. M. (2010) Measuring relational aggression in middle childhood in a multi-informant multi-method study, *J. of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 32(4), 490-500.

Patterson, G. R. (1982). *Coercive Family Process*, Eugene OR. Castalia Publishing Co.

Wahler, R. G. (1994). Child Conduct Problems: Disorders in conduct or social continuity?. *J. of Child and Family Studies*, 3(2), 143-156.

Farrington, D.P. y Welsh, B. C.. (2003). Family-based prevention of offending: a meta-analysis. *Australian and New Zealand J. of Criminology*, 36, 127-151

Cécile, M. y Born, M. (2009) Intervention in juvenile delinquency: Danger of iatrogenic effects? *Children & Youth Service Review* (http://orbi.ulg.ac.be/bitstream/2268/33154/1/iatrogenic%20effects%20postprint%20auteur.pdf)

Loeber, R. Dishion, T. y Patterson G. R. (1984). Multiple Gating: a multi-satage assessment procedure for identifying youths at risk for delinquency. *J. of Research in Crime and Delinquency*, 21(1), 7-32.

- Bakeman, R., & Quera, V. (2011). *Sequential analysis and observational methods for the behavioral sciences*. Cambridge, UK: Cambridge University.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern